

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 4.50.
 Voor de overige steden des Rijks 5.50.

ZONDAG 29, MAANDAG 30 APRIL.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schoneveld en Zoon,
 Beurssteeg, te Amsterdam.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet,
 Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIE:

Van één tot zes regels f 1.00.
 Voor elken regel meer 0.15.
 Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden
 worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel
 regt daaronder begrepen.

De *Nieuwsbode* steekt den loftrumpet over den afloop
 der verkiezing te Hoorn.

Wij kunnen begrijpen, dat men met dien afloop is
 ingenomen; wij zeggen met de *Nederlander*, dat "het
 voorzeker ook den *conservatieven*" (men bedoelt de
ministeriële partij, als de eenige belanghebbenden met
 het Ministerie) "niet ten kwade kan worden geduid dat
 zij, met grooten ijver, op het behoud van de meer-
 derheid in de Tweede Kamer bedacht zijn."

Zulk een afloop was voor het Ministerie van meer
 gewigt dan de stemming in het district *Almelo*. Het
 betrof toen de *aanwinst*, nu het behoud van ééne stem —
 het balancéerpunt van 't Ministerie-leven — het verlies
 van dubbele zorg gebaard hebben.

Wij hebben zulk een afloop verwacht. Niets was in
 dat district gemakkelijker, dan de hartstogt in bewe-
 ging te brengen, dan den lichtelaaigen fakkel van
 den godsdiensthaat in het nog smeulende April-vuur te
 versieren, door er op te wijzen, dat de kandidaat der
 tegenpartij was . . . (dat het constitutionele, het ver-
 hoefde en beschaafde Nederland zich schame!) een
 voor!

Men heeft dat middel — het eenige middel dat
 bekend, om den nietsbeteekenenden man boven den
 bekwaamen VAN NIEROP te verheffen — te
 genomen; de *Nieuwsbode* heeft niet geschroomd
 zich van te bedienen, en het werd door
 bij uitnemendheid karakteristieke advertentie in de
Haarlemsche Courant, die van heiligschennis vol was,
 algemeen verbreid.

Men kon rekenen op de ondersteuning van een
 partij, welke bovenal in de aanwending van zulk een
 middel zich naam heeft gemaakt. Werp de godsdienst
 in den strijd der partijen en de hartstogten raken in
 beweging: men verdeelt dan en men heerscht.

Ons voornemen is niet om de blijdschap van het
 Ministerie te verstoren; maar om in het algemeen
 te wijzen op het misbruik, dat van de be-
 heerde triomf door de *Nieuwsbode* wordt gemaakt. Wij
 beoefenen hoofdzakelijk den wensch, waarmede zij ein-
 delijk: "dat de Regering toch de kieswet zoo spoedig
 mogelijk wijzige in eenen geest, die overeenkomt met
 den aard van ons volk."

De eigen woorden van de *Nieuwsbode* geven aanlei-
 ding, om op de dwaze gevolgtrekkingen te wijzen,
 die uit den afloop der verkiezing te Hoorn zijn ge-
 maakt.

Als men verlangt, dat de Kieswet *gewijsd* worde
 in een geest, die overeenkomt met den aard van ons
 volk, dan beweert men, zeer zeker, dat zij, vóór die
 wijziging en dus zoo als zij thans werkt, in strijd is
 met den aard van ons volk.

Maar wat hebben we dan te denken van de keuze
 van den heer NOLTHENIUS?

De *Nieuwsbode* zegt: "hij is gekozen door *echte*
Vaderlanders."

Wij zijn dan de 1163 kiezers, die hunne stem in dien
 district overbragten, *alleen echte Vaderlanders* en de overige
 toebevoegden in dat district *onechte* of *valsche*.

Wanneer de *Nieuwsbode* zegt: "de heer NOLTHENIUS
 is geen partijman," dan is hij het in denzelfden
 oogenblik reeds geworden, als hij volgens den hem
 gegeven raad, "het oog gevestigd heeft op de massa
 kiezers, die hem het mandaat gegeven hebben, kie-
 zers, die in zijne benoeming getoond hebben, *Neder-
 landers* te zijn, dat is: in eendragt magt te zien;"

Want dan is de heer NOLTHENIUS niet geworden de
 tegenwoordiger van het Nederlandsche volk, maar
 een *Protestant*, van *echte Vaderlanders*, in tegen-
 stelling van al de overigen, die *verraders* zijn!

De heer NOLTHENIUS heeft in zijn eigen manifest —
 dat zeer verstandig, na de overwinning is geschre-
 ven — reeds verklaard *partijman* par excellence te
 wezen. "Kiezers! mijne beste pogingen zal ik aan-
 wenden om te beantwoorden aan de *verplichting*, die op
 mij rust, en om mij het vertrouwen, dat mij op eene

"welwillende en voor mij vereerende wijze geschonken
 werd, waardig te toonen?"

Dat vertrouwen is geschonken door "protestantsche
 kiezers, die de broederhand zoo dikwerf hebben ver-
 zocht van en toegereikt aan de anti-revolutionnaire
 kiezers." Een woord van dankbaarheid wordt dan ook
 aan deze laatsten en aan hunnen bekwamen woord-
 voerder, den heer GROEN, gericht, omdat zij die broe-
 derhand hebben aangenomen. Zoo zijn de leden der
 Tweede Kamer in het vervolg niet meer aan te mer-
 ken als *Vertegenwoordigers* van het Nederlandsche volk,
 maar als *woordvoerders* van eene godsdienstige gezinde.
 Zou er iets meer noodig zijn, om een land ten gronde
 te rigten?

Als de vermaning gehoord wordt: "geef veel regten
 aan het Volk," dan geldt deze het Ministerie en zij
 betreft het *Protestantsche* deel der Natie; gelijk de
 wensch, "dat de verdeeldheid tusschen broeders moge
 eindigen," ook alleen toepasselijk gemaakt wordt op
 eene coalitie tusschen de *ministeriële* en de *anti-revo-
 lutionnaire* partijen, alleen wat betreft de verkiezingen.
 Al wie buiten dien kring zich bevindt, zijn als *paria's*
 te beschouwen!

Maar als de *Nieuwsbode* verder verklaart, "dat geen
 kiesstelsel voor ons Volk geschikt is, waar de eerlijken
 telkens het onderspit kunnen delven voor een *handvol*
 lieden, die *geene* middelen ontzien," dan volgt, naar
 onze meening, dat hiermede niet anders kan bedoeld
 worden, dan het *handvol* anti-revolutionnaire kiezers,
 als belemmerend voor de "eerlijken", d. i. hier — *risum*
teneatis, amici! — de *ministeriële*, omdat zonder
 hunne ondersteuning, de laatsten, "de eerlijken," het
 onderspit zouden kunnen delven. De *Nieuwsbode* zal
 toch met "handvol lieden" niet bedoelen de constitu-
 tionele partij, die, wanneer men de anti-revolution-
 naire fractie daar afrekent, in de Kamer meer verte-
 genwoordigers telt dan de *ministeriële*? Dat zou wat
 al te belagchelijk wezen! Wanneer wij den zin van de
Nieuwsbode wel gevat hebben, dan is het ook duidelijk,
 waarom er alle reden bestaat tot wijziging van de Kies-
 wet, door verhooging van den census, omdat door
 zoodanige wijziging voornamelijk de anti-revolutionnairen,
 die, volgens de *Nederlander*, grootendeels "tot de onede-
 len en onaanzienlijken" dezer wereld behooren, zullen
 worden *uitgesloten*.

"Wie heeft er telkens tijd en lust en kracht, om
 ongeschikten te bestrijden? En doet men dat niet met
 vereende pogingen, zoo komt de zogenaamde Volks-
 vertegenwoordiging spoedig in de handen van lieden,
 die wel *fortuinzoekers* kunnen *vertegenwoordigen*, maar
 "geen eerlijk, goedaardig Volk," aldus vraagt en ant-
 woordt de *Nieuwsbode*. Wij begrijpen alweder de bedoe-
 ling dezer *ontboezeming* niet; maar wenschen, om ze
 duidelijk te leeren kennen, wel een antwoord op de
 volgende vragen, die, als onwillekeurig, bij het lezen
 van die toespraak, zich opdoen:

Wie was de *ongeschikte* kandidaat? Wie leverde, door
 zijne antecedenten, meer overeenkomst op met hetgeen
 de *Nieuwsbode* "fortuinzoeker" noemt?

De heer VAN NIEROP, die door uitstekende talenten
 eene der sieraden van de Nederlandsche balie werd en
 door onafhankelijkheid als *Vertegenwoordiger* zich onder-
 scheidde, of de heer NOLTHENIUS, wiens levensloop ons
 aan de bekende "twaalf ambachten en dertien onge-
 lukken" doet denken?

De heer NOLTHENIUS schijnt zeer verlegen te zijn
 met de middelen, die ten zijnen behoeve zijn aange-
 wend, en niet zonder betekenis is zijne verontschul-
 diging: "Ik kan ten overvloede de verzekering daarbij
 voegen, dat ik natuurlijk geheel vreemd ben aan al
 de aanbevelingen in de *verspreide* biljetten." Veel
 genoegen deed ons zijne verklaring, dat "het artikel
 "in de *Haarlemsche Courant*, dd. 16 April, waarin men
 "de zaak op een godsdienstig terrein overbragt, hem
 "pijnlijk heeft getroffen, en hoezeer het met de bedoe-
 ling geschreven was om de keuze op hem te vestigen,
 "dit artikel hem voorzeker meer leed heeft gedaan, dan
 "den persoon tegen wien het gericht mogt wezen." Wan-

neer men op die wijze zelf *moet brandmerken* het mid-
 del, waardoor men *verheven* is, dan zou het onedel-
 moedig wezen, die verheffing één oogenblik te benijden;
 en als eene gewigtige les voor de *Nieuwsbode*, die
 tegenwoordig van "warme *Protestantsche harten*," als
 het uitsluitend kenmerk van *echte vaderlandsliefde*, den
 mond vol heeft, mag wel het woord van den heer
 NOLTHENIUS behartigd worde: "met *dergelijke wapenen*
 "is het volgens mijn gevoelen NIET GEORLOOFD te strij-
 den, daar men, vooral op het godsdienstig terrein,
 "al verschilt men geheel van opinie, ieders denkwijze
 "moet eerbiedigen."

De vraag evenwel: of het dus *wel geoorloofd* is
 gebruik te maken van eene overwinning, die verwe-
 ven is door wapenen, welke men *verfoeit* en die men
ongeoorloofd acht? laat de heer NOLTHENIUS, vrij op-
 merkkelijk, in zijn *nagekomen* manifest onaangeroerd.

Uit het artikel van de *Nieuwsbode* in verband met
 het woord van den heer NOLTHENIUS, mag men veilig
 besluiten, dat men bij de herstemming:

"heeft gebedeld om stemmen;
 "aan de tegenpartij *smaad* toegeworpen;
 "naar de gunst der *smalle gemeente* heeft *gejaagd*;
 "en beloofd en verzekerd, dat, zoo de kandidaat der
 "partij gekozen werd, een *eldorado* zou opgaan."

Gloeiende van verontwaardiging, als de heer NOL-
 THENIUS, blijkens zijn manifest, van achteren schijnt te
 zijn over de middelen, welke aangewend zijn om hem te
 doen verkiezen, uit hij den wensch — en wij stemmen
 daarmede volkomen in — "dat in het district Hoorn
 "voortaan het aangenomen stelsel van vrije en regt-
 "streeksche verkiezing, in den volen zin van het woord,
 "moge toegepast worden, en dat nimmer weder om-
 "standigheden mogen plaats grijpen (Koning-en-Vader-
 "lands-circulaires, *Nieuwsbode*-artikelen en *Haarlemsche*-
 "Courant-advertentiën), die ieder *onafhankelijk* en *fat-
 "soenlijk* man huiverig zouden moeten maken, om bij
 "de keuze van een vertegenwoordiger in aanmerking
 "te komen."

Wij lezen in de *Nederlander* het volgende:

De Vergadering der *Nederlandsche Maatschappij ter*
bevordering van de afschaffing der slavernij te 's Hage,
 den 25 April, is vrij talrijk geweest. Belangrijk het
 overleg omtrent de middelen waardoor men, inzonder-
 heid met opwekking van Christelijk pligtbesef en Ne-
 derlandschen vrijheidszin, ook in het gebruik van het
 petitie-regt openbaar, zal kunnen medewerken om de
 Emancipatie te bereiken. Als lid van het hoofd-bestuur
 werd de heer NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL gekozen;
 die, gelijk te dezer gelegenheid werd herinnerd, het
 eerst, in een Academisch proefschrift, de vlag der
 Emancipatie op Nederlandschen bodem geplant heeft.
 Met dankbaarheid werd de werkzame belangstelling,
 vooral der Tweede Kamer, herdacht; de termijn der
 afschaffing in *Oost-Indië*; het aandringen op bespoedi-
 ging ook voor *Suriname c. a.*; het verlangen naar on-
 verwijde verbetering der Reglementen; het krachtige
 woord: "wij vreezen dat, hetgeen een gruwel voor de
 menschheid is, wel eens een vloek voor Nederland
 zou kunnen worden, indien zoodanige ijsselijkheden
 nog langer geduld worden onder de Nederlandsche wet."
 Ook de heer VAN HOËVELL ontving onduidelijkzinnige
 blikken der zamenstemming, omtrent zijn belangrijken
 arbeid, met het oordeel van DR. DOEDES: "DR. VAN
 HOËVELL heeft eene weldaad bewezen aan de martelaars
 in Suriname en niet minder aan ons vaderland, door
 in dien vorm en op dien toon het lijden der ramp-
 zalige slagtoffers van gruwelijk vooroordeel en onrecht
 aan Nederland te doen kennen. Het bloed en de strie-
 men, de folteringen en martelingen der slaven van
 Suriname getuigen tegen Nederland! Schande voor ons
 land, dat zulk een toestand als daar op dit oogenblik
 wordt gehandhaafd, bestaat en blijft voortduren. Meent
 men dat God zulke dingen niet bezoekt? Zijn vloek
 kan niet verre zijn, waar men dergelijke afschuvelijke

daden toelaat. Moge toenemende belangstelling voor de Maatschappij (wier Statuten de meest eenvoudige beantwoording zijn der verwijten als of ze met onbescheiden drift zou te werk gaan), het bewijs geven dat men van den bij de aangehaalde regels gevoegden wenk gehoor geeft: „Het is meer dan tijd dat de walgezinden zich vereenigen als één eenig man. Men vergeete vooral niet dat Christelijke liefde, uit geloof werkzaam, de waarborg is, gelijk van bedaachtsaamheid, ook van veerkracht en volharding. Anders zou, ook voor den slaaf, dat noodlottige woord van THERS altijd waar zijn: „de vrijheid die niet gekomen is, komt.“

Wij hebben in ons No. 569 uit het Weekblad *de Stem* een bericht overgenomen betreffende eene procedure van Hervormde predikanten tegen een afgescheiden boer. *De Nederlander* geeft daaromtrent nadere opheldering.

„Wij hebben een uitvoerig opstel ontvangen ten betooge, dat „dit eenvoudig verhaal is een samenspel van waarheid, sleugen en laster, en dat de bedoelde predikanten, met de administratie der hofstede belast, na de meeste zachtmoedigheid jegens den boer te hebben betracht, niet anders konden of „mogten te werk gaan.

„De *Nederlander* is ter opnemng van zoodanig opstel minder „geschikt; doch we hebben daaruit ontwaard, dat *de Stem* of „kwalijk onderrigt is, of zich, om weezin tegen het Hervormde Kerkgenootschap op te wekken, van middelen, waarvan wij een afkeer zouden hebben, bedient.“

Hoe het ook zij, — er is eene procedure aanhangig gemaakt door hen, die zich bij uitsluiting van elke andere vereeniging den naam van „vrienden en broeders“ toeëigenen, omtrent wie bij uitstek de vermaning toepasselijk mag worden gemaakt, „weest haastelijk „welgezind tegen uwen wederpartijder, terwijl gij nog „met hem op den weg zijt;“ die boven anderen, en om het standpunt van uitsluiting, waarop zij zich plaatsen, en om het voorbeeld, dat zij aan anderen, de uitgeslotenen, moeten geven, het van belang moesten hebben geacht liever de minnelijke schikking tijdig op te zoeken en aan te wenden, dan alles tot het uiterste te laten komen.

Het betreft hier de waarde van het beginsel „een „goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen, „en, wat er ook van zij, ons uitgesproken oordeel blijft van kracht: „Als de beoefening der onderlinge liefde „en verdraagzaamheid zich op deze wijze openbaart tus- „schen personen, die van één gevoelen zijn, wat won- „der, dat jegens andersdenkenden voor krachtiger „middelen en hatelijker vervolging niet wordt terugge- „deinsd?“

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Zij, die in de schorsing der conferentien, ten gevolge der twaalfde zitting, eene bedekte afbreking der vredes- onderhandelingen zagen, waren te voorbarig. De conferentien waren stellig slechts *geschorst* en alle hoop op vredelievende schikking is nog niet verloren.

Uit Weenen wordt in eene telegrafische dépêche onder dagteekening van Donderdag avond 26 April gemeld: Naar aanleiding van dépêches, gister uit Weenen en St. Petersburg ontvangen, heeft er dezen namiddag eene veertiende conferentie plaats gehad. De heers vestigt op nieuw hare hoop op den vrede. De fondsen zijn gezeten.

Eene andere dépêche uit dezelfde hoofdstad, deelt het volgende mede (insgelijks de dagteekening van Donderdag avond 26 April voerende): Heden heeft eene vergadering der leden van de conferentie plaats gehad. Zij duurde voort van 1 tot ongeveer 4 ure, zonder dat de staat van zaken daardoor eenigzins veranderd is.

Wederom eene andere dépêche uit Weenen (Donderdag 9 ure des avonds) meldt:

Het gerucht, dat de Russische plenipotentarissen nieuwe voorwaarden ontwaagen en de voortzetting der conferentien gevraagd hebben, gaf heden ter beurze tot belangrijke rijzing der fondsen aanleiding. Maar geruchten van tegenovergestelden aard veroorzakten heden avond eene volkomen reactie op de fondsen. Wij vermelden deze depêches enkel zonder deswege in eene beoordeeling te treden, steeds nadere gegevens afwachende.

Nopens het oorlogstoneel meldt eene depeche uit St. Petersburg van 27 dezer:

Prins Gortschakoff deelt onder dagteekening van den 22 April mede, dat de vijand na twaalf dagen hevig bombardement het nuttelooze zijner pogingen inziende, zijn vuur verminderde, dat den 22 zeer zwak was.

Onze verliezen, zegt prins Gortschakoff, verminderen in evenredigheid daarvan.

In de andere gedeelten van de Krim is niets belangrijks voorgevallen.

De Fransche *Moniteur* bevatte gister eene dépêche uit Weenen, luidende, dat de baron Hess op bevel des Keizers van Oostenrijk den 2 Mei van Weenen zal vertrekken gevolgd van zijn staf, om zich naar zijn hoofkwartier te begeven.

De Fransche generaal de Létang en de Engelsche generaal Crawford zullen den Oostenrijkschen opperveldoverste vergezellen.

De *Moniteur* meldt ook, dat de generaal Bizot, in weerwil der ernstige kwetsuur, welke hij bekam, niet overleden is. Er bestaat alle hoop dat deze verdienstelijke officier, die bij een Keizerlijk besluit van 12 April tot divisioneel generaal benoemd werd, in het leven zal blijven.

De zitting van den Sardinschen Senaat, van 23 dezer, waarin een aanvang gemaakt werd met de beraadslagingen over het wetsontwerp op de kloosters bood weinig belangrijks aan.

Het gerucht, dat in den hooren van het Spaansche ministerie oneenigheid zou zijn ontstaan, is van allen grond onthloot.

De Portugesche ambassadeur heeft bij de Spaansche regering eene nota ingediend strekkende om zich te beklagen over de aanvallen der Spanjaarden op de grenzen van Portugal.

ENGELSCH POST.

Ziethner, volgens de *Times*, de redevoering door graaf Clarendon in het Hoogenhuis in de zitting van 24 April uitgesproken.

GRAAF CLARENDON. Ik erken, dat de vragen door mijn edelen vriend (lord Malmsbury) gedaan volstrekt niet voorbarig waren. Inderdaad, wanneer hij mij niet zou hebben geïnterpelleerd, had ik het van mijn pligt geacht het Huis mede te deelen waartoe de onderhandelingen geleid hebben.

„Het is volkomen waar, dat de conferentien voor onbepaalden tijd uitgesteld zijn (sic) omdat de Russische plenipotentarissen verworpen hebben zowel de voorstellen om de Russische magt in de Zwarte Zee te beperken, als die om haar tot eene onzijdige te maken en daarin niet anders dan koopvaardij-schepen toe te laten.

„Mijn edele vriend heeft zeer juist uiteen gezet waarin de voorstellen betaan, welke tot grondslag der onderhandelingen strekten. Deze voorstellen waren, gelijk hij zeide, zonder omwegen door Rusland aangenomen; het derde punt had betrekking op de beperking van Ruslands zeemagt in de Zwarte Zee.

„Mijn edele vriend heeft ook zeer juist aangewezen in welke volgorde over deze voorstellen werd beraadslaagd, hoe Rusland met ons eenstemmig was over het eerste en tweede punt, waaromtrent men toteen besluit was geraakt.

„De vertegenwoordigers der geallieerde mogendheden willende toonen, dat Ruslands vernedering hun doel niet was, maar dat zij, integendeel, zijne waardeheid verlangden te sparen, stelden zij, toen dit punt te berde kwam, den vertegenwoordigers van Rusland voor, om het initiatief te nemen ten aanzien der middelen om het beginsel in dit derde voorstel nedergelegd te verwezenlijken.

„De Russische plenipotentarissen erkenden de hoffelijkheid, welke in deze handelwijze doorstraalde en vroegen tevens eenig uitstel om deswege van hunne regeringen instructien af te wachten. Dat uitstel werd hun verleend; maar niet te lang weigerden wij om zeer gemakkelijk te begrijpen redenen, in discussie te treden ten aanzien van het vierde voorstel. Het antwoord kwam uit St. Petersburg.

Het behelsde, dat de Russische regering geenerlei voorstel had te doen.

„Den volgenden dag formuleerden de vertegenwoordigers der geallieerde mogendheden hunne voorstellen en de Russische vertegenwoordigers vroegen 48 uren om ze te onderzoeken. Die tijd werd hun verleend, en verleden Zaterdag weigerden zij bepaaldelijk zowel de beperking van Ruslands magt in de Zwarte zee als de onzijdig-verklaring dier zee.

„Ik kan niet mededeelen of de Russische vertegenwoordigers hunne weigering met redenen omkleedde, naardien die zitting der conferentie Zaterdag plaats had en ik daarvan slechts bij een telegraphische tijding een kort verslag ontvangen heb. Ik kan dus niets bij deze mededeeling woenen als alleen, dat lord John Russell Maandag uit Weenen vertrokken is.

„Wat de quaestie betreft, welke mijn edele vriend heeft aangevoerd: de houding, welke Pruisen gedurende den loop der onderhandelingen aangenomen heeft, zal ik alleen zeggen, dat de houding, welke Pruisen heeft aangenomen en waarin die mogendheid volhardt, haar van de conferentie heeft uitgesloten en bijgevolg van alle schikkingen, welke konden worden genomen.

„Betrekkelijk de overige punten, waarover mijn edele vriend gesproken heeft, zooals de gevolgen der beperking van Rusland's magt in de Zwarte zee, en de middelen om Rusland door bepalingen te binden, geloof ik, dat het niet raadzaam zou zijn deswege op dezen oogenblik verklaringen te geven eer het huis in het bezit is der ophelderingen, waarop het recht hebt en welke de regering zich beijveren zal spoedig te geven.

„Lord P'HARDWICKE. Er is één punt, waaromtrent de edele lord geene ophelderingen gegeven heeft, te weten: de toestand, waarin Oostenrijk thans geplaatst is. Oostenrijk is in staat om zich aan eene of andere zijde te scharen. Deze positie is vol waardigheid en magt.

„Deze mogendheid heeft zich in het bezit gesteld van twee groote provincien. Hare legers bevinden zich op de grenzen van Rusland, en zij kan eene taal doen hooren, welke haar zou kunnen veroorlooven ondersteuning te verleenen aan Frankrijk en Engeland, aan den eenen kant zoo wel als aan Rusland, tegen Frankrijk en Engeland, aan de andere zijde. (Hoor!)

„Zietdaar de vraag, welke de algemeene opinie levendig bezig houdt, en ik wilde wel weten, welke gegevens de regering heeft rakende de oorlogskansen en de rol, welke de groote en belangrijke Oostenrijksche Staat zal spelen.

„Graaf CLARENDON. Ik vrees niet categorisch te kunnen antwoorden op de vraag van den edelen lord. Het Hoogenhuis is bekend met den tekst van het tractaat van 2 Dec., waaraan Oostenrijk zijne adhaesie schonk.

„Ik heb geene redenen om te vermoeden, dat Oostenrijk die verbindtenis niet zal naleven. Al wat ik zeggen kan,

is, dat Oostenrijk Vrijdag jl. dezelfde taal schijnt gesproken te hebben, welke de vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk en Turkije tot de Russische plenipotentarissen richtten.

De leden van het Hoogenhuis zullen zich voorzeker herinneren, dat Oostenrijk alleen in het geval, dat de vrede niet aangenomen wordt, op de grondslagen bij evengemeld verdrag aangewezen, geroepen is, maatregelen te nemen om de bepalingen daarvan ten uitvoer te brengen. Dit oogenblik is nog niet daár. Bij gevolg is het mij onmogelijk, mijn juistheid te zeggen, welke weg Oostenrijk zal bewandelen.

FRANSCH POST.

Men verzekert, dat het vertrek des Keizers naar Oosten tot 12 Mei is uitgesteld.

Wat zijne reis naar Weenen betreft, dit gerucht schijnt voorsnog van allen grond onthloot te zijn.

Het bevestigt zich, dat Lamartine, van af den oogenblik dat zijn werk in vier deelen, getiteld: *L'Histoire de Turquie* voltooid is, vier jaren rust zal nemen. De gezondheid van dezen beroemden schrijver is zeer geschokt, zoodat hij zich verplicht ziet, gedurende eenigen tijd de pen neder te leggen. Sedert vier jaren wijdde de heer de Lamartine veertien uren dagelijks aan den arbeid, hetgeen zijn krachten moet hebben uitgeput.

Men heeft berekend, dat de schrijver van de *Histoire des Girondins* sedert 24 Februarij 1848 zoowel onder de vorm van boeken als van dagblad-artikelen, 47 nieuwe werken heeft geschreven. Die geschriften en eene nieuw uitgaaf zijner werken hebben hem de ongelooflijke som van dertien honderd duizend francs opgebragt, dat is ongeveer tweemaal honderd duizend francs per jaar.

— Er zijn hier thans twee nieuwe dagbladen van bijzonderen aard in het licht verschenen. Het ene uitgegeven onder den naam van *Journal des roses*, heeft tot redacteur den heer Louis Jean, een beroemd bloemenschilder; andere verschijnt te Parijs: het is de *Revue Anecdote*, een blad, dat ten doel heeft om deze soort van literatuur sedert de regering van Lodewijk XV in vergetelheid te raakt, weder in het leven te roepen.

— Het is reeds meer dan een jaar geleden, dat de heer Proudhon niets van zich deed hooren. De oud-hoofdredacteur van de *Représentant du Peuple* heeft thans een nieuw werk over de staathuishoudkunde in het licht gegeven ten titel voerende: *Considérations sur l'exploitation des chemins de fer*, doch de naam des schrijvers wordt in dit boek niet vermeld. De conclusie van dit werk strekt om de werking der spoorweg-maatschappijen op te helderen en de nieuwe spoorwegen in handen van den staat te brengen. Dit boek heeft wel eenigen indruk gemaakt onder financiers en kapitalisten.

— De *Moniteur* geeft een uitvoerig verslag der teraankomst van den heer Ducos, minister van marine, mede de redevoering, welke bij die gelegenheid door den heer Achille Fould, minister van staat, is uitgesproken.

— De heer Bineau, minister van finantien, is van zijn reis naar het Zuiden van het land te Parijs terug gekomen.

— De *Gazette du Midi* meldt in zijn jongste nummer, dat de wijnstok, in de omstreken van Marseille hoogenaan geen spoor van *oidium* vertoont en zich in normalen toestand bevindt.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

De regering heeft aan de Tweede Kamer aangehouden wetsontwerp houdende bepalingen omtrent het vervoer van buskruid, oorlogsbehoeften en brandstoffen. Het is van navolgenden inhoud:

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat art. 1 der wet van den 26 Januarij 1815 (*Staatsblad* no. 7) tot wijziging vereischt, en dat de artt. 22 en 23 dierzelfde wet de gemeentebesturen beletten doeltreffende bepalingen te maken ten opzichte van in buskruid, vuurwerk of schietkatoen neringdoende personen. Zoo is het, enz.

Art. 1. Met aanvulling van art. 21 der wet van den 26 Januarij 1815 (*Staatsblad* no. 7), zijn alle fabrikanten en verkoopers van buskruid, vuurwerk of schietkatoen verplicht deze hunne nering in hunne aanvraag om patent te vermelden, op de boete in dat art. bedreigd.

Art. 2. Aan de gemeentebesturen wordt vrijgelaten, met afwijking van de artt. 22 en 23 der wet van den 26 Januarij 1815 (*Staatsblad* no. 7), bepalingen vast te stellen betreffende de hoeveelheid buskruid, vuurwerk of schietkatoen, welke daarin neringdoende personen, voorhanden mogen hebben, alsmede omtrent de plaats waar en de wijze waarop deze voorwerpen moeten bewaard en het schietkatoen moet bewerkt worden.

Overtredding eener plaatselijke verordening, tevens overtredding der wet van den 26 Januarij 1815 (*Staatsblad*, no. 7), is strafbaar naar die wet alleens.

De *Memorie van Toelichting* luidt aldus: In den *considerans* van het wets-ontwerp vindt zijn doel en strekking reeds hoofdzakelijk vermeld.

De aanleiding tot het aanbieden der voordragt was een uitsluitend gelegen in de zoo onvoldoende wijze, waaraan de artt. 22 en 23 der wet van 26 Januarij 1815 (*Staatsblad* no. 7) voorzien in den verkoop en de wijze van het vervoer van buskruid of vuurwerk bij daarin neringdoende personen.

Art. 1. Dit artikel strekt tot aanvulling eener bepaling die zich in art. 21 der wet van 1815 vertoont.

ander andere blijkbaar is uit het arrest van den Hoogen Raad van den 31sten December 1850 (Van den Honent, Gamenyde zaken, XI, blad. 17), waarbij is uitgemaakt, dat kooplieden in vuurwerk deze hunne nering in hun patent niet behoeven uit te drukken.

Vroeger reeds werd door het Hof in Overyssel in gelijken zin beslist.

De ratio legis intusschen is dezelfde bij den verkoop van vuurwerk en de vervaardiging of den verkoop van schietkatoen, als bij den verkoop van buskruid.

Het is eene bepaling, welke strekt om op officiële wijze te doen kennen hen, welke vallen in de termen van de art. 22 en 23 der wet van 1815 en van de plaatselijke verordeningen op hetzelfde onderwerp gemaakt of nog te maken.

De bepaling strekt om elke tegenspraak af te snijden, zowel bij het doen van huiszoeking, als in het algemeen op aanzien van de toepasselijkheid der op het onderwerp in kracht zijnde verordeningen.

Het dat oop punt beschouwd, is de verplichting, bij art. 21 der wet opgelegd, van belangrijken aard te achten.

De Regering, besloten hebbende tot het voordragen der wetgeving vervat in art. 2 des ontwerps, heeft daarom gezamenlijk te gelijker tijd de aanvulling te moeten voorstellen welke in art. 1 voorkomt.

Art. 2. De artt. 22 en 23 der wet van 1815 voldoen niet aan de behoeften, leveren niet voor ieder geval die noodzakelijke waarborgen tegen de gevaren van buskruid en vuurwerk op, welke eene wel georderde maatschappij kan verlangen.

De ondervinding heeft dit reeds een- en andermaal geleerd. In 1852 had te Zierikzee bij gelegenheid van het vervoer van vuurwerk eene ontploffing plaats, die voor personen en eigendommen de noodlottigste gevolgen na zich sleepte.

Het einde van 1854 had eene gelijke ontploffing, die het onverzigtig droogen van buskruid, niet minder gevolgen in eene woning op een der volkrijkste plaatsen van 's Gravenhage gelezen.

Deze gebeurtenissen en de naar aanleiding daarvan van verschillende kanten bij de Regering ingekomen klachten en verzoeken deden de vraag ontstaan, op welke wijze kon worden voorzien tegen de gevaren, die de wet van 1815 niet had weten af te wenden.

De mege van plaatselijke verordeningen de leemten aan te vullen, welke de rijkswet liet bestaan, was niet wel raadzaam.

De plaatselijke wetgever was wel in art. 24 der wet bepaald punt vaststelling van maatregelen opgedragen, maar ten aanzien der artt. 22 en 23 der wet bestond eenige lastgeving niet, welke in art. 58 zich slechts beperkt te bepalen tot het afwenden van gevaar bij vervoer van buskruid, zonder meer.

De wet ook dan, wanneer art. 58 der wet in ruimeren zin worden opgevat en geacht moest worden eene opdracht algemeen aard aan den plaatselijke wetgever in te geven, ook in dat geval kon noch mogt de plaatselijke wetgever bepalingen maken strijdig met de beginselen der wet van 1815.

Dit ligt in den aard der zaak en volgt uit art. 58 voorzigtig, zoolang uit art. 153 der gemeentewet. Zoolang de wet van 1815 toelaat 75 Nederlandsche ponden buskruid en hetzelfde huis in voorraad te hebben; zoolang de wet het maken van vuurwerk binnen steden of dorpen niet is waar in art. 24 verbiedt, doch, door haar stilzweigen op aanzien van den verkoop en de berging van buskruid of vuurwerk, de vrijheid des plaatselijke wetgevers om ook den verkoop en die berging aan vooraf aangewezen plaatsen, buiten de kom der gemeenten, te binden, meer dan voldoende machtig maakt, — zoolang zijn de gemeentebesturen bij magte, om hunnerzijds eenigen doeltreffenden maatregel, ter aanvulling der leemten in de wet van 1815, te verordenen.

Eene verandering dier wet zelve bleek aldus noodzakelijk te zijn.

De vraag bleef over, in welken zin die verandering moest.

Naar het inzien der regering maken de voorraad en vervoer van buskruid of vuurwerk en de wijze van berging van beide, bij uitnemendheid onderwerpen van plaatselijke wetgeving en politie uit.

De vraag hangt hier af van plaatselijke gesteldheid. Hetgeen in eene gemeente zeer nuttig en heilzaam kan zijn, zal in eene andere gemeente zijn doel geheel missen.

Als voorbeeld moge dienen het verlangen in sommige gemeenten geperd, om alle berging van buskruid en vuurwerk binnen de kom der gemeente te verbieden. Zoodanig een schrift moge goed zijn voor eene of meerdere gemeenten, maar de rijks-wetgever kan het oprigten, buiten de gemeenten, van bewaarplaatsen van buskruid en vuurwerk niet regel aan alle gemeenten voorschrijven, of hij kan gevaar aan vele harer een even onnodigen als kostbaar last op te leggen.

De Regering is na rijp beraad gekomen tot het voorstel, om de gemeenten aan de gemeentebesturen de vrijheid van wetgeving omtrent het hier besproken onderwerp te verleenen, die door velen hunner verlangd wordt; anderzijds om tevens om voor die gemeenten, welke van haar eigene wetgeving geen gebruik maken, de wet van 1815 onveranderd te laten bestaan.

De Regering heeft dit voordeel, dat aldus in geen geval een staat van wetteloosheid omtrent een zoo belangrijk onderwerp als den verkoop en de berging van buskruid of vuurwerk geboren kan worden; dat in gemeenten, die niet nalatig mogt zijn in, of geene behoefte mogt

hebben aan het maken van plaatselijke verordeningen dien-aangaande, de wet van 1815 steeds daar zal zijn om, al zij het dan ook minder volledig, tegen het gevaar te waken.

Zoodanig voorstel heeft een tweede voordeel, daarin gelegen, dat de mogelijkheid eener strengere bestraffing dan art. 161 der gemeentewet toelaat, daar, waar zulks noodig is, bestaan blijft; eene mogelijkheid, welke vervallen zoude indien, met eenvoudige intrekking van artt. 22 en 23, het geheele onderwerp den plaatselijke wetgever ware overgelaten.

Door hetgeen tot dusverre gezegd is werd art. 2 des ontwerps reeds grootendeels toegelicht.

Het eerste lid des artikels geeft den plaatselijke wetgever de bevoegdheid om af te wijken van hetgeen de wet van 1815 in art. 22 en 23 medebrengt, en zulks ten einde naar gelang der plaatselijke gesteldheid, bepalingen te maken, meer beperkend dan die van voornoemde wets-artikelen.

Die plaatselijke verordeningen zullen naar aanleiding van art. 22 en 23 der wet mogen betreffen zoolang de hoovedheid buskruid enz., welke voorhanden mag zijn, als de plaats en wijze van berging.

Ten aanzien van de plaats van berging strekt de opdracht aan den plaatselijke wetgever zich niet verder uit dan tot het schietkatoen.

Voor het vuurwerk voorziet art. 24 der wet daar reeds in. Voor het buskruid komt zoodanige opdracht niet te pas, daar de oprigting van buskruidfabrieken in art. 1 en 4 van het Koninklijk besluit van 31 Januarij 1824 (Stadsblad no. 19) den Koning is voorbehouden.

Tot toelichting van het tweede lid des artikels strekke het voorbeeld, dat eene plaatselijke verordening in het geval van art. 23 der wet van 1815, de geoorloofde hoeveelheid buskruid beperkt tot 25 Nederlandsche ponden, doch dat, na gedane huiszoeking, er aanwezig worden bevonden honderd Nederlandsche ponden. Hier is overtreding der verordening en der wet te gelijker tijd, maar het feit wordt gestraft krachtens en overeenkomstig art. 23 der wet.

Wierden daartegen in hetzelfde geval, na gedane huiszoeking slechts vijftig Nederlandsche ponden aangetroffen, de plaatselijke verordening ware alleen overtreden en alleen toepasselijk.

Gradatie van straf, naar gelang van het meer of minder gevaarvolle der overtreding, wordt aldus almede verzekerd.

's Gravenhage, 28 April.

Z. M. heeft aan H. J. kamerheer in gewone dienst, mr. H. F. baron van Zijlen van Nijvelt, op diens verzoek eervol ontslag verleend als commiss bij het Departement van Binnenlandsche Zaken.

Z. M. heeft den heer J. Francisco de Bolado, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als consul der Nederlanden te Santander.

Wij vernemen, dat de heer A. C. G. Vermeulen, te Rotterdam, stichter der Maatschappij van Toonkunst, door de Koninklijke Academie van Kunsten te Berlijn, tot Eeredid is benoemd, als hulde voor de groote diensten, door hem sedert zoo vele jaren aan de edele toonkunst bewezen.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal is, tot hervatting van hare werkzaamheden, bijeengeroepen tegen Dinsdag den 8 Mei aanstaande.

Men verzekert, dat de antwoorden der Regering ten aanzien van het wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal, eerstdaags aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zullen worden toegezonden en dat er eenige wijzigingen in dat ontwerp zullen worden voorgesteld.

Het voorloopig verslag nopens het ontwerp van wet wegens het Lager en Middelbaar Onderwijs, wordt in gereedheid gebracht en zal in Mei aanstaande spoedig na de hervatting van de werkzaamheden der Tweede Kamer, worden gedrukt en rondgedeeld.

De heer Nolthenius heeft aan de kiezers te Hoorn eene circulaire uitgevaardigd, die in sommige bladen is overgenomen. Op de goet, in het stuk van den heer Nolthenius tegen ons gerigt, hebben wij aan te merken, dat hij niet ontkenkt maar geheel ignoreert, het 2de stukje in ons blad, Maandag 2 April voorkomende ter opheldering, dat wij niet zijne militaire loopbaan niet bedoelen de tiendaagse veldtocht, maar zijn later dragonschap, en dat wij noch hierin, noch in zijne academische bulken iets onoffensiefs, maar iets onbestemds zagen, hetgeen wij mogen constateren, even als het verlaten van zijn burgermeesterschap zonder dat wij de verplichting kennen of het vermogen hebben, om de oorzaken van al deze openbare wisselingen op te sporen. Overigens is dit een en ander van te ondersgeschikt belang om er langen tijd bij stil te staan.

(H. bl.)

Door den Engelschen consul te Stettin is het volgende bekend gemaakt:

Kapitein Watson, van Mr. Ms. schip Imperieuse, en oudste officier van Mr. Ms. schepen, die de voorhoede der Oostzeevloot uitmaken, berigt, dat de Russische haven van Libau den 17den April door eene voldoende magt van Harer Majesteits schepen in staat van blokkade gesteld is; en dat op den 19den April alle Russische havens, ankerplaatsen en baaien van 55° 54' N. B. en 21° 5' L. tot 58° 25' B. en 21° 50' L., de havens van Libau, Sackenbaum, Windau, en de ingang van de golf van Riga met

name daaronder begrepen, evenzeer door eene voldoende magt van Harer Majesteits schepen in staat van blokkade gesteld zijn, en dat alle maatregelen, welke door het volkenregt en de verdragen tusschen Harer Majest. en hare bondgenooten aan den eenen en de neutrale mogendheden aan den anderen kant gewettigd zijn, tegen alle schepen zullen worden genomen, die eene poging mochten doen om deze blokkade te verbreken.

Uit Stuttgart wordt gemeld, dat Z. M. de Koning van Württemberg de gouden medaille van kunst- en wetenschap heeft toegekend aan den heer professor Dr. F. M. Dittenhofer, lid der commissie destijds door de Nederlandsche regering naar Suriname gezonden, en zulks ten blijke van Hoogstdezels bijzondere waardering der verdienstelijke werkzaamheden van den genoemden geleerde, in het opstellen zijner weisbeschrijving naar en door deze kolonie.

In de afgelopen week overleed te 's Hage jonkvrouw P. A. P. de Forestier, vrijvrouw van Waalwijk, ambachtsvrouwe van Besoyo. De overledene, wier nalatenschap en handen van verre bloedverwanten valt, heeft onderscheidene giften gelegateerd aan instellingen van liefdadigheid enz., waar wat haar testament, (opgesteld in 1845) vooral merkwaardig doet zijn, is dat zij een legaat heeft gemaakt aan Koning Willem II. Daar echter, bij eventuelen dood van dien vorst, diens erfgenaam niet is genoemd, vervalt dit legaat.

Volgens eene memorie van Firmin Didot wordt er in Frankrijk aan papier verwardigd voor 52 miljoen ponden, waarvan Parijs er 25 miljoen verbruikt, als:

Schrijfpapier	5 1/2 miljoen ponden.
Courantenpapier	2 1/2
Openbare administratie	2 1/2
Boekdrukkerij	4 1/2
Pakpapier	3
Cartonnage, enz.	4 1/2
Behangselpapier	2 1/2

Van die 25 miljoen ponden gebruikt Parijs naar wettelijk, en daaronder behoort nog 1,750,000 pond, die de Keizerlijke drukkerij, en 750,000 die de ministerien en het zegel gebruiken. Parijs verzendt dus naar buiten 17,700,000 ponden, te weten 15,592,000 naar de departementen en 2,108,000 naar buitenslands.

Wij vinden in een dagblad de volgende voordelen opgeteekend van het herhalen van advertentien:

1ste plaatsing: men ziet haar niet; — 2de plaatsing: men ziet, maar leest haar niet; — 3de plaatsing: men leest haar; — 4de plaatsing: men ziet haar den prijs; — 5de plaatsing: men spreekt er over met zijne vrouw; — 6de plaatsing: de kooplust wordt opgewekt; — 7de plaatsing: men koopt; de aanhouder wint.

(Zondagst.)

De stand der wintergewassen in de provincie Groningen is door den afgelopen langen winter en de nog met geringe afwisseling voortdurende koude, buitengewoon achterlijk. In den verloop der herfst is reeds veel schade aan de gewassen veroorzaakt door de muis, die daar toen in erge mate heerschte en nog niet geheel verdwenen is, waarbij later de strenge vorst ook nog het hare heeft toegebracht. De roode tarwe heeft meest overal een gezond aanzien, doch van wille is genoegzaam alles omgeploegd. De rogge staat in het algemeen vrij goed, slechts in eene enkele streek is wat omvergehaald. Van wintergerst is een groot deel omgeploegd en wal nog staan gebleven is belooft tot dusverre niet veel. Het koolzaad vertoont zich inzonderheid achterlijk en staan de planten dus verspreid, toch haart zulks bij ervaren landhuishoudkundigen geene bijzondere zorg, omdat het gewas gezond is en daar alleen enkele velden zijn omgeploegd, die het laatst zijn uitgezaaid en reeds voor den winter door den muis geleden hadden, is de oppervlakte, welke met deze vrucht bezet is, nog groot genoeg, om bij welslagen een goeden oogst te kunnen verwachten. Al het omgeploegde wordt door zomergerst, aardboonen, maas vooral door haver vervangen, waardoor inzonderheid van deze laatste vrucht meer dan gewoontlijk verwacht kan worden, terwijl bovendien ook somerzaad, ter vervanging van het koolzaad, is uitgezaaid, zijnde de uitzaai der zomervruchten tot dusverre door droogte bevorderd, maar nog niet alles beredderd, zoodat de achterlijkheid ten deze opzichte wel eenig bezwaar oplevert.

Op vele plaatsen in 't Wester-kwartier heerscht thans, naar berigt wordt, eene onbekende ziekte onder de schape. Er zijn landlieden, die daarvan reeds meer dan de helft hunner schapen en lammeren hebben verloren. — Er zijn er, die deze ziekte toeschrijven aan gebrek, 't welk vele schapen geleden hebben in den verleden hefst op 't land, daar 't niet genoeg werd opgemerkt, hoezeer de muis het gras had vernield. De buitengewone duurte der haver en de lange winter zullen hier zeker ook niet gunstig op gewerkt hebben.

Den 21sten dezer is te Pillau van de werf van den scheepshouwermeester Eggers te water gelaten het achip Livorno Packet gebouwd voor rekening van den heer mr. T. H. H. Reigers te Amsterdam, zullende gevoerd worden door kapl. G. J. Melenberg.

Den 27sten dezer is van de scheepstimmerwerf van den heer J. Otto te Krimpen aan den IJssel met goed gevolg te water gelaten het campagne-schip genaamd Tonka, ongeveer 400 lasten, gebouwd voor rekening eener rederij onder directie van den heer Hendrik Venter te Rotterdam, zullende gevoerd worden door kapl. C. F. Keelman.

Utrecht, 27 April. Gister heeft hier de ter aarde-bestelling van het stoffelijk overschot van onzen geachten stadgenoot, den vice-Admiraal *Koopman*, plaats gehad; ofschoon zonder eigenlijk gezegd ceremonieel was de treurige plechtigheid indrukwekkend, niet slechts door de tegenwoordigheid van vele burgerlijke en militaire autoriteiten en eene menigte van verschillende rang en stand, maar ook door de treffende rede, welke daarbij door den heer *Ras*, voorzitter van het Hoog Militair Gerechtshof, gehouden werd, meldende, hoe de ontslapene naar verdiensten, tot de hoogste waardigheden was opgeklommen, en als echtgenoot, vader, vriend en ambtgenoot steeds in gezegend aandenken zal blijven. (U. Cl.)

Eindhoven, 26 April. In de aanstaande Mei maand zal eene aanzienlijke menigte mannen, vrouwen en kinderen, van hier en omstreken, vooral uit het land van Cuijk, zich naar Noord-Amerika begeven om aldaar hun geluk te gaan zoeken: onder hen, treft men geboede en knappe bouw- en werklieden aan.

Men zegt, dat zij een onderling verbond gesloten hebben om elkander en op reis, en ginds te lanke getrouw bij te staan en dat zij, zooveel mogelijk, bij elkander zullen trachten te blijven, om in geval van ziekte of ongelukken zich des te gemakkelijker de behulpzame hand te kunnen leenen: ook vindt men onder hen alle soort van handwerk- en ambachtlieden.

Groningen, 26 April. De heer mr. L. OEDENHUIS GRATAMA oppert in een byblad bij de *Prov. Dr. en Asser Cl.* eenige bedenkingen over de rigting van den spoorweg in Friesland, Groningen en Drenthe, zooals die bij het verleenen van voorloopige concessie door de regering aan de heeren HEMSTRA c. s. schijnt te zijn aangewezen. Die bedenkingen strekken ten betooge, dat én in 't belang van den Staat, én in 't belang der ingezetenen, én in 't belang van de Spoorwegonderneming zelve, die lijn eenigzins anders dient te worden gelegd.

De lijn moet namelijk volgens schr., loopen van Meppel noordwaarts op in eene eenigzins oostelijke rigting ongeveer tot aan het Friese dorp *Haule*; van dat middelpunt moet de lijn zich in twee armen scheiden, waarvan de een naar Leeuwarden en de andere naar Groningen gaat.

De spoorweg van Meppel naar Leeuwarden en Harlingen en Groningen gaat dan in den vorm van eene eenigzins naar de rechterhand overhellende Y, waar Leeuwarden en Groningen bovendien en Meppel onderaan liggen, en waarvan het middenpunt valt ongeveer te *Haule*.

Deze rigting beveelt zich o. a. daardoor aan, dat de lijnen grootendeels loopen over gronden van minder innerlijke waarde; dat ruim twee uren spoor, zoo niet meer, worden uitgewonnen; dat de regerings-hoofdplaats Assen dan later gemakkelijk met den spoorweg kon verbonden worden, enz.

Zij is meer in 't belang der ingezetenen en van den spoorweg zelve. Immers komt de spoorweg dan meer in 't midden tusschen de westelijke kust en de oostelijke grens van het rijk op dit punt en kan alzoo de meest mogelijke inkomsten opleveren. Op de voorgestelde wijze wordt de omweg vermeden, dien het vervoer van Groningen naar Meppel, Zwolle en verder over Leeuwarden zou moeten maken, en worden geen onbillijkheden begaan.

Zij is meer in 't belang van den Staat, daar alsdan de drie regerings-hoofdplaatsen der drie provinciën op de kortste wijze met de residentie en de hoofdstad door een' spoorweg worden verbonden.

Eindelijk deelt de schrijver nog eene opmerking mede omtrent den spoorweg van Groningen naar de Hannoverse grenzen, welke ook bij ons reeds was opgekomen. Hij zegt nl.: De concessionarissen *schijnen* (?) wel het plan te hebben om ook over Groningen bij *Leer* aan het Duitsche spoorwegnet aan te sluiten; maar ik vraag: 1o. wordt dit niet meer op den achtergrond gesteld? en 2o. indien het waar is, dat reeds de Rijnspoorweg de mededinging vreest van de aansluiting bij *Rheine*, zal dan dezelfde onderneming, als eenmaal de aansluiting bij *Rheine* is dadrigesteld, zich zelve mededinging geven bij *Leer*?

Die opmerking komt ons zoo waar voor, dat het ons onverklaarbaar is, hoe eene Regering aan dezelfde concessionarissen die bij *Rheine* willen aansluiten, de voorkeur heeft toegekend voor den aanleg van een' spoorweg van Groningen naar de Hannoverse grenzen in de rigting van *Leer*. Wordt die bepaling niet veranderd, dan had de Regering even goed kunnen besluiten dat er nimmer een spoorweg van Groningen naar de Hannoverse grenzen zou komen. Dit zou hetzelfde gevolg hebben als het nu bepaalde. — Heden werd aan de Hoogeschool bevoorliefd tot Doctor in de Rechten de heer A. DE SAVORNIN LORHAN, van Groningen, na het verdeligen van *Quaestiones Juris Inaugurales* (Gr. Cl.)

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Geen oogenblik is het denkbeeld bij mij opgekomen, dat het artikel, waarin ik op zoo ruwe wijze hen aangevallen, zijn oorsprong had in uwe redactie zelve: een redacteur, die zich zelve acht, polemiseert, maar beleedigt niet. (1) Ik weet met volkomen juistheid door wie dit artikel in de pen is gegeven en door wien het geschreven is; daarom zal ik mij onthouden te antwoorden op al de

(1) De heer *RENAULT* karakteriseert welligt het bedoelde artikel (Zie *Grondwet* n° 596), wat al te sterk; intaschen geven wij *ZED.* gaarne de verzekering, dat het stuk niet van ons afkomstig is. RBD.

aanvallen; die tegen mijne administratie gericht zijn, in zoo ver zij betrekking heeft tot mijne verhouding met de *artistes*. Die aanvallen zijn niets anders dan eene reeks van kinderachtige aanmerkingen, welke zelfs de eere-cener discussie niet waardig zijn; en ik zal, derhalve, alleen spreken over de meer ernstige beschuldiging, die men tegen mij heeft ingebracht, en waaruit zou blijken, dat ik mij van een derde der bezoldiging van de *artistes* over de maand April zou hebben meester gemaakt.

Het is bij alle theater-ondernemingen van Frankrijk eene vaste gewoonte, dat, wanneer de schouwburg gesloten is door omstandigheden, *onafhankelijk van den wil des Directeurs*, de bezoldiging der *artistes*, gedurende al den tijd van sluiting, blijft ophouden te loopen. Alle *artistes* kennen dezen regel, die in de billijkheid en het gezond verstand zijn grondslag heeft. Ten vorigen jare vergunde mij de staat van de kas, om de tien dagen sluiting gedurende de heilige Paaschweek te betalen; maar ik nam toen de voorzorg mijnen kassier te bevelen, dat hij geenerlei betaling zou doen, zonder aan de *artistes* mede te deelen het voorbehoud, dat ik maakte, en dat in de volgende woorden verval was: *„Ingeval op 31 Mei de in kas zijnde overblijvende gelden niet toereikende mogten zijn om de verzekerde tractementen uit te betalen, behoudt zich de directeur het recht voor om het geheel of een gedeelte van de appointementen, loopende over de tien sluitingsdagen, in te houden.”* Niemand heeft tegen dit voorbehoud geprotesteerd.

Ongelukkigerwijs levert het loopende tooneeljaar dezelfde gunstige uitkomsten niet op. Op 31 Mei ek. zal de liquidatie sluiten met een te kort van niet minder dan f 7000; en de *artistes*, die nu de inhouding der tien sluitings-dagen verwachtten, hadden het plan gevormd, om mij een proces aan te doen, op grond van de min juiste redactie van art. 14 van hun engagementen-contract. Dit artikel bevat de volgende bepaling: *„dans le cas d'incendie, epidémie ou tout événement de force majeure, qui provoquerait ou ferait ordonner la fermeture de la salle, mes appointements cesseront de courrir etc.”* Volgens den geest van dat artikel, gestaafd door mijne reserve ten vorige jare gemaakt en waartegen niemand zich verzette, wordt — even als in geheel Frankrijk — onder *evenement de force majeure* ook begrepen de sluitings-tijd, welke gedurende de godsdienstige feestdagen door de Overheid bevolen wordt, of die door de gewoonte tot wet is gemaakt. Maar ik begreep tevens, dat de redactie van art. 14 aanleiding kon geven tot advocaten-chicanes, en ik wilde een proces vernijden. Om daartoe te geraken riep ik de *artistes* bijeen. Ik deelde hun de ongelukkige uitkomsten der onderneming mede; ik bewees hun door cijfers — die door niemand werden in twijfel getrokken — dat ik een ontzaggelijk te kort van f 7.000 of f 7.500 zou moeten lijden; ik verklaarde, dat ik hen, ondanks dit te kort, tot de laatste cent zou betalen; maar dat ik mij noch kon noch wilde blootstellen aan de altijd onzekere kansen van een proces. Ten slotte vroeg ik van hen den vrijwilligen afstand van de tien sluitings-dagen, welke ik, van het standpunt van billijkheid beschouwd, niet noodig had te betalen, er bijvoegende, dat ik, bijaldien mij hunne medewerking tot een zoo billijken eisch werd ontzegd, bereid was om de onderneming te laten varen.

Ziethier de feiten in hun volledige juistheid en ik zal daarbij nog één woord voegen. Het is het volgende. Toen ik de directie aanvaardde had ik het gelukkig denkbeeld, om geheel *vreed* aan de kas te blijven en geenerlei *beheer over de gelden te voeren*. Ik heb een kassier gekozen, wiens soliditeit en braafheid door geheel Holland bekend is. Hij ontvangt alles en geeft alles uit. Zijne boeken, die op de eenvoudigste en helderste wijze gehouden worden, staan dagelijks ter beschikking van het Gemeentebestuur, dat, wanneer het verkiest, van alles kan inzage nemen en onderzoeken of het waar is, *„dat ik leef ten koste van de artistes.”*

Ontvang de verzekering mijner hoogachting
J. RENAULT.

Advertentien.

Bekendmaking.

De Commissie van de Noordbrabantsche Maatschappij, ter bevordering van Nijverheid, onder bescherming van Z. M. den Koning, benoemd voor de Tentoonstelling van Landbouw en Nijverheid, te houden ter gelegenheid van het Xde Landhuishoudkundig Congres, te 's Hertogenbosch, zich refererende aan hare vroegere bekendmaking en aan de alom verspreide voorloopige Programma's, noodigt bij deze nogmaals alle Landbouwers, Landbouwkundigen, Landbouw-werktuigkundigen, Fabrikanten, Industriëlen enz. uit, genoemde Tentoonstelling met hunne voortbrengselen op te luisteren.

Wijders heeft zij de eer bekend te maken:

- 1o. dat de Tentoonstelling geopend zal zijn van den 19 tot den 25 Junij dezes jaars;
- 2o. dat de dag der uitreiking der Prijzen en Premien en de trekking voor de na te noemen Verloting bepaald zijn op Maandag den 25 Junij 1855, bij gelegenheid van de groote St. Jans-Jaarmarkt; bij gelegenheid van de groote St. Jans-Jaarmarkt;
- 3o. dat de voor den Landbouw en Landbouwkundige werktuigen en voorwerpen uitgeloofde Prijzen en Premien in een nader, bij tijds uit te geven, Programma zullen worden bekend gemaakt;

- 4o. dat bijzonderlijk voor de artikelen van fabriekmatige-, ambachts- en handwerks-nijverheid, mede van kunst, in het voorloopig Programma aangehaald, na bekomen autorisatie, eene Verloting zal worden aangelegd, onder bepaling:
 - a. dat de Prijzen of Premien, onder toezicht en beoordeeling eener daartoe noemde Commissie, zullen worden geregeld naar de daartoe aanwezige fondsen en deelneming, welke aan de Verloting zal mogen te beurt vallen.
 - b. dat al de toe te wijzen Prijzen of Premien zoo veel mogelijk, zullen worden aangekocht uit voorwerpen, welke op de Tentoonstelling aanwezig zijn.

5o. dat herinnerd wordt aan art. 3, al. 3 van het voorloopig Programma, waarbij elk Inzender wordt verzocht, uiterlijk vóór den 1 Junij e. eene juiste opgave zijner in te zenden voorwerpen schriftelijk en vrachtvrij te doen toekomen aan de Commissie voor de Tentoonstelling van Landbouw en Nijverheid te 's Bosch.

6o. dat de Inzenders, welke de door hen ingezonden voorwerpen te koop aanbieden, verzocht worden, den prijs van verkoop op te geven, de Commissie zich van hare zijde beijveren om de plaatsing daarvan te bevorderen.

De Commissie voor de Tentoonstelling voornoemd
J. VAN ANDEL Hz.; Preside
J. VAN DER LINDE, Secretaris

NB. De Commissie heeft niets verzuimd, om de voorloopige Programma's zoo veel mogelijk te verspreiden; zij zijn echter alnog, op franco verzonden, tegen franco toezending, verkrijgbaar bij de Secretaris der Commissie. (827)

Per Telegraaf.

Hamburg, 27 April. Het Engelsche admiraalschip *Duke of Wellington*, is in de haven van Kiel binnengekomen. Twaalf Engelsche kanonneerbooten zijn de Schelde gepasseerd.

Londen, 27 April. Gisteren is van regeringswege het Lagerhuis kennis gegeven, dat thans, nu de oostzeesche telegraaf van Balaklava naar Varna gereed en in gebruik is, in 24 uren tijdingen van het oorlogtooneel de Krim, ontvangen kunnen worden.

Tot dusver is geen nader bericht aangaande het bombardement van Sebastopol ontvangen, ofschoon lord Raglan bevel heeft gegeven dat elken dag eene tijding zou worden overgemaakt.

Lord Palmerston heeft beloofd de stukken, welke de conferentien te Weenen betrekking hebben, zeer spoedig te zullen overleggen. De heer Bright, met deze verklaring niet tevreden, zende dat hij hierover een bepaald voorstel zou doen.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 28 April 1855		Rusland.	
Nederl. Pet.			
Ned. W. Schuld.	2½ 61½		
Dito Certificat.	3 73½	Hope 1798/1816	5 100½
Dito Dito .. 4	90½ 1/2 1/2	Dito 1828/1829	5 100
O. I. Leening .. 4		Cert. 1831/1838	5
Amort. Syndic.	8½	Dito Dito	4½
Hand.-Maats. . . 4½		Dito Hope . . . 4	
Belgio.		Dito <i>Stieglics</i> . . 5	
Certificaten . . . 2½		Dito dito 5e Ser. . 4	
D° <i>Rothschild</i> . . 2½		Dito 1854 . . . 5	81½
Frankrijk.		Inscr. Assig. . . 6	
Obligatiën . . . 3		Certific. dito. . . 6	
Spanje.		Polen.	
Nieuwe 1	18	Obligatiën . . . 4	
Dito Buitenl. . . 3		Oostenrijk.	
D° Binnenl. . . 3		Metalliek . . . 5	60½ 1/2
Bew. Sp. Com.		Dito bet. Amst. . 5	72½ 1/2
Amort. Schuld.		Dito Nation. . . 5	64½ 1/2
Portugal.		Dito 1847 . . . 2½	80½ 1/2
Londen nieuwe. 3	87½	Dito 1851/1852 2½	80½ 1/2
Dito uitgest. . . 4			

Gren., te Lond. Uitg. 6½.

Tot bijna geheel onveranderde prijzen was de handel heden hoogst onbeduidend.

LONDEN, Vrijdag 27 April. Consols op t. 89, 1/2, 89½; N. Mexic. 3 pct. 20½, 1/2; Spanje 1 pct. 17½, 18½; dito 2 pct. buit. 36½; dito Certific. 5, 1/2; dito Passive 4, 1/2.

PARIJS, Vrijdag 27 April. Fr. 4½ pct. 93.50; dito 5½ pct. 68.45; Sp. hinn. 3 pct. 31½; dito 1 pct. 18.

WEENEN, Vrijdag 27 April. N. Metall. 80½; Nat. 100; 84; Bankactien 975; Lombarden 100; Loten 1854 100; Zilver 27½; Wissel op Londen 12.24; dito op Parijs 48.

MADRID, Donderdag 28 April. Sp. 3 pct. 82.05½; dito 4 pct. 18.10.